

otroci ubozih roditeljev pa bojo pohajavci, dangubeži, ker nočejo in ne znajo delati, da bi si služili živež in potrebno, pa brezibožnici.

Zatoraj, učitelji! vcepljujete mladini v serca pravo kersčansko domoljubje. Pa ne zadostuje že samo domoljubje, nego tudi ljubimo vse človeštvo, ker je vsakdo naš bližnji. Zato je dobremu učitelju veliko na tem, da si otroci neizbrisljivo v serca vtisnejo svete besede: „Ljubite se med seboj!“ in uči jih, da človeka, naj je ktere koli narodnosti, ljubijo in kadar morejo, če treba, mu pomagajo. Vsmiljeni Samaritan tudi ni vprašal, je li ranjenec njegov narodnik, ali ne, nego pomagal mu je. — „Ljubite bližnjega kot samega sebe“, in „vsaki človek je tvoj bližnji“, to uči Izveličar.

Vi toraj, ki ste si izbrali učiteljski stan, vi zares in iskreno ljubite Boga, narod, domovino, in budite narod naš. *Mnogo je, mnogo truda, obilo dela, al neomahljiva volja neumorna moč, ta vse prekosi. Skerbite za tega del neumorno za mladež, v kateri raste prihodnja sreča in nesreča domovine; dobro odgojajte, in ne pozabite nikdar, da je šola vaš vert, po katerem se seje in kalí za človeštvo najvažniše, naj plemenitniše seme — pobožnost, krepost in znanje. Odgojajte mladež tako, da bojo iz nje pobožni in prihodnjega blaženstva vredni kristjanje, verli in poslušni podložniki, domovini verni sinovi, koristni udje občinski, marljivi gospodarji, skerbni, modri očetje in pametne matere!*

Podgoriški.

Podlaga vsakega nauka.

Spisal J. Eržen.

Iz „letnega sporočila“ črnomeljske pogl. šole.

(Konec.)

Poglejmo samo, kako se na svetu živi. Verti se, muči se, potikaj se po svetu, barantaj z drugimi, laži, goljufaj, lizaj se, pričakuj, postavljalj se v sto nevarnosti, in stori tega več, kakor zamore peró popisati, ker se misli preveč naberó — pa kakšen prid? — človek se zavé, ker mu še iskriča vere klije v sercu in vidi, da je slabo začel, prazno slamo mlatil in se zastonj ubijal po svetu; ali ako se ne zavé v slepoti in nepravičnosti, ktera mu v kri dospè, se tako zabrede, de sam

ne zna, kdo da je. Zato je resnica, da so znanosti in umetnosti večkrat samo koristoljubna igrača lakomnosti, goljufige i. t. d., in hud primer jih silo veliko za saboj vleče, ko bi od druge strani znanosti in umetnosti bile blagoslov za človečanstvo, ako bi jih vera navduševala in vodila. To je neprevergljivo, da kar je ona pridobila, je bilo in bo božje in veličastno; njeni sad je pravičnost, poštenost, zunanja in znotranja čistost, z eno besedo: dobra voditeljica. Zategadelj se mora ž njo otrok že pri času soznaniti, da se bo trudil iskati kraljestva božjega in njegove pravice. Iz omenjenega vzroka ima poduk v veri povsod prvo mesto. V njej je cela svetinja, in sveto mora ostati sveto, ako želimo, da bo močna podlaga k spodobnemu izrejenju naših malih. Da se pa imenitne resnice vere s pripravnim načinom otročji duši predstavijo, se mora imeti način postopanja in vladanja. Za res je najtežja reč visoko misel, vzvišene zapopadke in imenitne reči v otročjem jeziku razodevati in jim malim tako ponujati, da jih bodo zastopili. V tem nam je na roko znanost, ktera se imenuje katehetika, t. j. napeljevanje, kako se imajo otrokom resnice sv. vere s primernimi vprašanji in odgovori vcepiti, da jih spoznavajo, spoznane zapamtijo in jih v življenji potrebujejo. *)

Moramo se toraj tudi postopanja in vladanja gledé podučevanja keršanskega nauka deržati. V tem pa zabrede marsikteri zmed nas. Večkrat je poduk v veri v vsem poverhen in prisiljen, kar napravlja, da se otroku sv. božja beseda ostudne, ktero tudi kasneje v moški starosti rad odstranjuje. Večkrat se zopet opusti ta reč, ker se ne razjasni vsaka resnica, in iz tega izvirajo slabi nasledki; otrok se trudi in uči na pamet od straha pred šibo ali kreganjem; dva dni zná, in potem se mu je vse izkadilo. To je ravno to: „Kje si bil? nikjer; kaj si delal? nič“. — Truditi se moramo, vse dobro raztolmačiti in nikakor ne dopustiti, da se otroci učé le goli katehizem mehanično za to, da bi se pri skušnji kaj bolje sponesli. Zeló tam, kjer se to godi; otrok se z velikim trudom naučí besed brez premišljevanja, da zna odgovor kakor vodo odrezati, in vse bo kmali brez prida pozabil. Da tu nauk brezspešen ostaja, se razumé samo po sebi.

*) Ta katehetika se najde v Drobtinica h l. 1855. in se dobi tudi posebej natisnjena. Izrejenci po nji!

Ako toraj hočemo, da nauk sv. vere tudi dalje ostane cela neprevergljiva podlaga vsakega poučevanja, je treba, da se soznanimo z načinom, kako bi bilo treba otrokom o kersanskih resnicah govoriti, da jih razumejo, zapamtijo in se jih poslužujejo; treba je nadalje, da s primernim postopanjem do otrok njihno ljubezen, zaupanje in priverženo serce zadobimo in tako pobožnost, ktera iz omenjenega vladanja ali obnašanja izvira, prebudimo in vterdimo v nježnem sercu mile mladosti naše.

Resnica in laž.

(Dalje.)

In ko smo tedaj spoznali, kako se laž otroka polasti, prevdarimo pa še, kako se temu zlegu v okom pride. Naj poprej govorimo od tistih rejencov, ki še ne poznajo laži in zvižaje in imajo tako rekoč serce na jeziku. Hudega se človek zato tako težko odvadi, ker se je slabe navade poprijel — navada je železna srajca, toraj vsakteri spozná, da mora odgojitelj pred vsem otroka slabega varovati, in če ga more dobrega navaditi, zavaruje ga naj bolje pred hudim. Očitno je tedaj kot beli dan, kako zelo se moramo prizadevati, da odgojamo otroke za resničnost, da ljubezen do te čednosti z njimi vred raste; odgojenje namreč ni drugega kakor privada dobrega. Kaj pa, da naj človek pozná nagibe svojega djanja in nehanja; v mladosti pa je poglobitna reč privada. Ako pa hočesh otroka k resničnosti napeljevati, mu povsod z lepim zgledom sveti. Bodi resničen v besedi in djanji! Bolje je, da svojo nevednost o kaki reči razodeneš, kakor pa, da bi tje v en dan govoril, ter si iz zadrege pomagal. Kako lahko otrok zvé, kaj je na tem, in vsaj dvomil bo nad tvojo resničnostjo. Nikar se ne delaj hudega, razkačenega, če nisi. Otroci tanko čutijo in dobro razločijo, kaj je na videz, kaj pa je resnica. Bodi povsod mož beseda, ker tudi omahljivost v majhnih rečeh je neresničnost, ter stori, da ti otrok ne zaupa. Kratko rečeno, povsod, tako tudi v resničnosti, z lepim zgledom sveti. Podučuj tudi otroke v tej lepi dušni lastnosti! Ni pa treba veliko besedi, ker veliko govorjenja tudi pri odrasčenih več škoduje kakor koristi; ampak v primerni priložnosti napeljuj otroke na to lepo čednost. Veliko govoriti je odveč, ker izrek: „Bo-